

D E K R E T

z dnia 4 marca 1953 r.

o normach i o Polskim Komitecie Normalizacyjnym.

R o z d z i a ł 1.

Przepisy ogólne.

Art. 1. Celem działalności normalizacyjnej jest zapewnienie postępu technicznego, zwiększenie zdolności produkcyjnej, uproszczenie i powiększenie produkcji oraz podniesienie jej jakości, uzyskanie oszczędności w materiałach i surowcach, zwiększenie bezpieczeństwa, higieny i wydajności pracy, podniesienie zdrowotności publicznej oraz ułatwienie wzajemnych stosunków gospodarczych ze Związkiem Socjalistycznych Republik Rad i z krajami demokracji ludowej.

Art. 2. Norma określa dla powtarzających się prac w gospodarce narodowej najodpowiedniejsze cechy, wymiary, właściwości przedmiotów i ich części składowych, czynności, procesy technologiczne i metody badań oraz ustala jednolicie pojęcia i oznaczenia niezbędne dla właściwego prowadzenia prac normalizacyjnych.

Art. 3. Ze względu na zakres stosowania rozróżnia się normy:

- 1) zakładowe — stosowane w jednym lub więcej społecznych zakładach pracy,
- 2) resortowe — stosowane w ramach resortu,
- 3) państwowe — stosowane na całym obszarze Państwa lub dla określonej gałęzi gospodarki narodowej.

Art. 4. 1. Przepisów niniejszego dekretu nie stosuje się do norm pracy i płacy, zaspokajania potrzeb, zużycia materiałów i energii, ubytków naturalnych, kosztorysów, zaopatrzenia i obrotu, które regulowane są osobnymi przepisami.

2. Rada Ministrów na wniosek Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego może w drodze rozporządzenia rozciągnąć przepisy niniejszego dekretu na niektóre spośród norm określonych w ust. 1.

Art. 5. Ilekroć w dekreście jest mowa o ministrach i ministerstwach lub resortach, rozumie się przez to również kierowników urzędów centralnych i urzędy centralne.

R o z d z i a ł 2.

Prace normalizacyjne.

Art. 6. 1. Prace normalizacyjne prowadzone są na zasadach naukowych i w sposób planowy.

2. Prace normalizacyjne prowadzone są przez Polski Komitet Normalizacyjny i inne organy wymienione w niniejszym dekreście.

Art. 7. 1. Plany prac normalizacyjnych wchodzi w skład narodowych planów gospodarczych.

2. Plany prac normalizacyjnych uwzględniać będą w pierwszej kolejności potrzeby podstawowych gałęzi gospodarki narodowej.

3. Na wniosek Ministra Handlu Zagranicznego resorty produkujące artykuły przeznaczone na eksport uwzględnią w planach prac normalizacyjnych opracowanie norm dla artykułów przeznaczonych na eksport.

Art. 8. 1. Normy zakładowe, resortowe i projekty norm państwowych oraz ich zmiany opracowują, zgodnie z planami prac normalizacyjnych, uspołecznione zakłady pracy i jednostki organizacyjne zainteresowanych resor-

tów. Polskiemu Komitetowi Normalizacyjnemu służy prawo wglądu do tych prac, żądania materiałów i wyjaśnień oraz zgłaszania wniosków.

2. W przypadkach gdy w opracowaniu normy zainteresowanych jest kilka resortów, Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego określi, który z resortów jest właściwy do opracowania normy lub jej projektu.

Art. 9. Normy państwowe opracowuje Polski Komitet Normalizacyjny.

Art. 10. Normę państwową oznacza się znakiem „PN” (Polska Norma).

Art. 11. Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego określa zasady organizacji i zakres działania komórek normalizacyjnych w resortach oraz tryb opracowywania, uzgadniania i ustalania norm i ich zmian.

Art. 12. 1. Normy zakładowe i resortowe ustanawia minister w drodze zarządzenia. Projekty norm resortowych powinny być zgłoszone do Polskiego Komitetu Normalizacyjnego w celu sprawdzenia ich zgodności z normami podstawowymi.

2. Właściwy minister może przekazać podległym organom uprawnienia do ustanawiania norm zakładowych.

3. W przypadkach uzasadnionych szczególnymi względami właściwy minister może zezwolić na odstępnie od normy zakładowej lub resortowej.

4. Odstępstwa od norm dotyczące artykułów przeznaczonych na eksport ustala właściwy minister w porozumieniu z Ministrem Handlu Zagranicznego.

Art. 13. 1. Normę państwową ustala Polski Komitet Normalizacyjny w porozumieniu z zainteresowanymi ministerstwami.

2. Normę państwową zatwierdza Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego w drodze rozporządzenia jako normę obowiązującą lub zalecaną. Rozporządzenie to wymienia numer, tytuł i datę ustalenia normy oraz określa zakres jej mocy obowiązującej.

3. W przypadkach uzasadnionych ważnym interesem gospodarczym Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego może zezwolić w drodze pisemnej decyzji na odstępnie od obowiązującej normy państwowej.

Art. 14. Organ zezwalający na odstępnie od normy obowiązującej powinien równocześnie określić, jakie warunki mają być zachowane w związku z udzielonym zezwoleniem.

Art. 15. 1. Wykaz norm państwowych ogłasza Polski Komitet Normalizacyjny w „Biuletynie PKN”.

2. Właściwi ministrowie prowadzą rejestry norm zakładowych i resortowych.

3. Zasady prowadzenia rejestru norm zakładowych i resortowych określi Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

Art. 16. Minister Finansów w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego określa źródła i sposób finansowania prac normalizacyjnych w uspołecznionych zakładach pracy.

R o z d z i a ł 3.

Polski Komitet Normalizacyjny.

Art. 17. Polski Komitet Normalizacyjny, utworzony na mocy ustawy z dnia 20 grudnia 1949 r. o utworzeniu Polskiego Komitetu Normalizacyjnego oraz o polskich normach i standartach (Dz. U. Nr 63, poz. 493), przekształca się w urząd o tejże nazwie.

Art. 13. 1. Polski Komitet Normalizacyjny, zwany w dalszym ciągu Komitetem, jest centralnym organem administracji państwowej w zakresie normalizacji.

2. Komitet podlega Przewodniczącemu Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

3. Na czele Komitetu stoi Prezes, którego mianuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego. Zastępców Prezesa Komitetu mianuje i odwołuje na jego wniosek Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

Art. 19. 1. Do zakresu działania Komitetu — oprócz spraw wymienionych w poprzednich artykułach — należą w szczególności:

- 1) nadawanie kierunku pracom normalizacyjnym, zapewniającego postęp techniczny, oraz opracowywanie sposobów wszechstronnego wykorzystania osiągnięć naukowych i technicznych w gospodarce narodowej przez normalizację, a w szczególności sposobów pełnego wykorzystania osiągnięć przodującej nauki radzieckiej i radzieckich standartów,
- 2) prowadzenie studiów i prac badawczych w zakresie metodyki i techniki normalizacyjnej oraz ustalanie na zasadach naukowych metod prac normalizacyjnych,
- 3) opracowywanie projektów wytycznych i projektów planów do wieloletnich i rocznych planów prac normalizacyjnych w gospodarce narodowej i przedstawianie ich Przewodniczącemu Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego,
- 4) przedstawianie Przewodniczącemu Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego wniosków w przedmiocie koordynowania planów prac normalizacyjnych poszczególnych ministerstw oraz zasad organizacji prac normalizacyjnych,
- 5) sprawowanie kontroli nad wykonywaniem planów prac normalizacyjnych w gospodarce narodowej i nad stosowaniem norm oraz prowadzenie związanej z tym sprawozdawczości,
- 6) wydawanie organu Komitetu pod nazwą „Biuletyn PKN” oraz wydawanie i rozprowadzanie norm państwowych,
- 7) organizowanie szkolenia, upowszechnianie wiadomości z zakresu normalizacji i wydawanie prac naukowych i katalogów norm państwowych oraz czasopism fachowych,

- 8) wymiana doświadczeń i publikacji z odpowiednimi organizacjami innych państw oraz występowanie za granicą w sprawach dotyczących normalizacji,
- 9) wykonywanie innych zadań z dziedziny normalizacji, zleconych przez Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

2. Przy wykonywaniu swoich zadań Komitet działa w porozumieniu z zainteresowanymi ministerstwami i współpracuje z instytucjami naukowymi.

Art. 20. Organizację i szczegółowy zakres działania Komitetu określa statut nadany przez Radę Ministrów.

Art. 21. 1. Przy Komitecie działa Rada Normalizacyjna. Przewodniczącego Rady oraz jego zastępców powołuje Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

2. W skład Rady Normalizacyjnej wchodzi przedstawiciele zainteresowanych ministerstw, instytucji i zakładów naukowych oraz wybitni specjaliści. Prezes Komitetu i jego zastępcy biorą z urzędu udział w posiedzeniach Rady.

3. Do zadań Rady Normalizacyjnej należy:

- 1) ustalanie wytycznych dla kierunku prac Komitetu,
- 2) inicjowanie prac naukowo-badawczych,
- 3) opiniowanie planów prac i preliminarzy budżetowych Komitetu oraz sprawozdań z wykonania tych planów i budżetu,
- 4) wykonywanie innych zadań zleconych przez Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

4. Szczegółowy zakres działania i skład Rady Normalizacyjnej, tryb powoływania jej członków, organizację i sposób jej działania określa statut, nadany przez Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

Art. 22. Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego po zasięgnięciu opinii Ministra Szkolnictwa Wyższego i Polskiej Akademii Nauk określi stanowiska w Komitecie, na których powinni być zatrudniani pracownicy nauki.

Art. 23. Ogół dochodów i wydatków Komitetu objęty jest budżetem Państwa (budżet centralny).

Art. 24. 1. Za czynności Komitetu mogą być pobierane opłaty.

2. Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego w porozumieniu z Ministrem Finansów określi czynności Komitetu, za które pobierane będą opłaty, oraz ustali wysokość tych opłat.

Art. 25. 1. Komitet prowadzi rejestr norm państwowych i ewidencję norm resortowych.

2. Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego określi sposób prowadzenia rejestru norm i ewidencji norm, o których mowa w ust. 1.

Art. 26. Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego na wniosek Prezesa Polskiego Komitetu Normalizacyjnego określi w porozumieniu z Ministrem Kontroli Państwowej zakres i sposób przepro-

wadzania kontroli prac normalizacyjnych w resortach i stosowania norm oraz prowadzenia sprawozdawczości.

R o z d z i a ł 4.

Przepisy karne.

Art. 27. 1. Kto, będąc kierownikiem zakładu pracy albo osobą odpowiedzialną za produkcję lub za kontrolę techniczną produkcji, nie stosuje w procesie produkcji obowiązujących norm państwowych, dopuszcza do wykonania prac niezgodnych z tymi normami lub wypuszcza na rynek produkcję nie odpowiadającą tym normom, albo też nie zachowuje szczególnych warunków ustanowionych w związku z zezwoleniem udzielonym na odstępnie od obowiązującej normy państwowej,

podlega karze więzienia do lat dwóch lub karze aresztu do lat dwóch.

2. Osoba określona w ust. 1, która powoduje wprowadzenie do obrotu z zagranicą produkcji niezgodnej z obowiązującymi normami państwowymi albo też ze szczególnymi warunkami ustanowionymi w związku z zezwoleniem udzielonym na odstępnie od obowiązującej normy państwowej,

podlega karze więzienia do lat trzech.

3. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 lub 2 działa nieumyślnie,

podlega karze aresztu do 6 miesięcy lub karze grzywny do 5.000 zł.

Art. 28. Kto używa znaków normalizacyjnych niezgodnie z przepisami,

podlega karze aresztu do roku lub karze grzywny do 10.000 zł.

R o z d z i a ł 5.

Przepisy końcowe i przejściowe.

Art. 29. Pracownicy Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, utworzonego na mocy ustawy z dnia 20 grudnia 1949 r. (Dz. U. Nr 63, poz. 495), przechodzą do służby w Komitecie.

Art. 30. Majątek Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, określonego w art. 29, przydziela się Komitetowi.

Art. 31. Normy dotyczące narzędzi mierniczych, podlegających obowiązkowi legalizacji, nie mogą być sprzeczne z przepisami dekretu z dnia 19 kwietnia 1951 r. o organach administracji miar oraz o miarach i narzędziach mierniczych (Dz. U. Nr 26, poz. 195) oraz z przepisami na jego podstawie wydanymi.

Art. 32. Dotychczasowe normy, uznane przez Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego za obowiązujące, stają się obowiązującymi normami państwowymi w rozumieniu niniejszego dekretu, z zastrzeżeniem przepisów art. 13 ust. 3.

Art. 33. 1. Tracą moc wszelkie przepisy w przedmiotach normowanych niniejszym dekretem, a w szczególności:

- 1) ustawa z dnia 3 lipca 1947 r. o normach i standartach budowlanych (Dz. U. Nr 52, poz. 269),

2) ustawa z dnia 20 grudnia 1949 r. o utworzeniu Polskiego Komitetu Normalizacyjnego oraz o polskich normach i standartach (Dz. U. Nr 63, poz. 493).

2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie niniejszego dekretu zachowują moc przepisy dotychczasowe, o ile nie są sprzeczne z niniejszym dekretem.

Art. 34. Wykonanie dekretu porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Przewodniczącemu Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i wszystkim ministrom.

Art. 35. Dekret wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
Przewodniczący Rady Państwa: *A. Zawadzki*
Sekretarz Rady Państwa: *M. Rybicki*